

Kongo-Brazzaville

https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/afrika/kongo-brazzaville/

Kongo-Brazzaville sträcker sig mer än 100 mil från Atlanten på Afrikas västkust. Området längs Kongofloden inlemmades från 1880-talet i det franska kolonialväldet. Landet blev självständigt 1960 och har sedan dess, i stort sett, styrts av militärt baserade regeringar, mellan 1968 och 1990 som en marxist-leninistisk enpartistat. Inbördeskriget i slutet av 1990-talet vållade samhället stora skador. Export av olja och timmer har givit Kongo-Brazzaville goda inkomster, men merparten av invånarna lever i djup fattigdom. Fallande oljepriser har på senare år slagit hårt mot ekonomin.

Kongo-Brazzaville – Geografi och klimat

Kongo-Brazzaville (officiellt namn Republiken Kongo) är till ytan nästan tre fjärdedelar så stort som Sverige. Landet ligger mitt i Afrika och ekvatorn skär genom dess norra del. Det långsmala Kongo-Brazzaville sträcker sig drygt hundra mil från Atlantkusten i sydväst till Centralafrikanska republiken i norr. Kusten utgörs av träsk i söder, medan den norra delen är sandig. Kongo-Brazzaville har ett fuktigt och varmt klimat.

FAKTA – GEOGRAFI OCH KLIMAT

Yta 342 000 km2 (2022)
Tid svensk
Angränsande land/länder Kongo-Kinshasa, Centralafrikanska republiken, Kamerun, Gabon, Angola (exklaven Cabinda)
Huvudstad med antal invånare Brazzaville 2,5 miljoner (uppskatning 2021)
Övriga större städer Pointe-Noire 1,3 miljoner (uppskatning 2021)
Högsta berg Lékéti-bergen (högsta topp 1040 m ö h)
Viktiga floder UbangiKongo, Sangha
Medelnederbörd/år Brazzaville 1200 mm
Medeltemperatur/dygn Brazzaville 26 °C (jan), 23 °C (juli)

Källor

Kongo-Brazzaville – Befolkning och språk

Kongo-Brazzaville är ett glesbefolkat land. De flesta lever i städerna i söder, medan stora områden i norr är obebodda. Befolkningen växer snabbt och nästan hälften av befolkningen är under 18 år. Ungefär 3 procent av befolkningen är 65 år eller äldre.

FAKTA – BEFOLKNING OCH SPRÅK

Befolkning kongotalande ca 50 %, beteke ca 20 %¹
Antal invånare 6 106 869 (2023)
Antal invånare per kvadratkilometer 17 (2021)
Andel invånare i städerna 69 procent (2022)
Nativitet/födelsotal 30,2 per 1000 invånare (2022)
Mortalitet/dödstal 7,3 per 1000 invånare (2022)
Befolkningstillväxt 2,3 procent (2023)
Fertilitetsgrad 4,2 födda barn per kvinna (2021)
Andel kvinnor 50,1 procent (2022)
Förväntad livslängd 64 år (2021)
Förväntad livslängd för kvinnor 65 år (2021)
Förväntad livslängd för män 62 år (2021)
Språk franska är officiellt språk, ca 60 inhemska språk (störst är kikongo)

1. *däruöver en rad minoritetsfolk*

Källor

Kongo-Brazzaville – Religion

Enligt grundlagen ska det råda religionsfrihet i Kongo-Brazzaville och detta respekteras generellt av landets regering. Kristendom är den dominerande religionen.

Kongo-Brazzaville – Utbildning

Sedan kolonialtiden är utbildningstraditionen stark i Kongo-Brazzaville och skolsystemet är uppbyggt efter fransk förebild. Landet lägger fortfarande stor vikt vid utbildning.

FAKTA – UTBILDNING

Läs- och skrivkunnighet 80,6 procent (2021)
Andel barn som börjar grundskolan 87,9 procent (2012)
Antal elever per lärare i grundskolan 44 (2012)
Offentliga utgifter för utbildning i andel av BNP 4,4 procent (2020)
Offentliga utgifter för utbildning i andel av statsbudgeten 16,6 procent (2022)

Källor

Kongo-Brazzaville – Sociala förhållanden

Trots landets rika naturtillgångar lever de flesta av Kongo-Brazzavilles invånare i fattigdom. I FN-organet UNDP:s index för mänsklig utveckling 2022 hamnade Kongo-Brazzaville på plats 153 av 191 länder. Världsbanken beräknar att över halva befolkningen lever under fattigdomsgränsen.

FAKTA – SOCIALA FÖRHÅLLANDEN

Andel invånare med tillgång till dricksvatten från en kontrollerad källa 74 procent (2020)
Andel invånare med tillgång till toaletter 20,5 procent (2020)
Andel hiv-smittade bland vuxna (15–49 år) 3,8 procent (2021)
Spädbarnsdödlighet 32 per 1000 födslar (2021)
Offentliga utgifter för hälsovård i andel av BNP 4,5 procent (2020)
Offentliga utgifter för hälsovård per invånare 81 US dollar (2020)
Andel kvinnor i parlamentet 15 procent (2023)

Källor

Kongo-Brazzaville – Kultur

I Kongo-Brazzaville finns bantufolkens traditionella musik med kör, försångare och flera instrument samt pygméfolkens speciella vokalmusik. Landet har också en framstående skulpturkonst och en franskspråkig litterär tradition.

Kongo-Brazzaville – Seder och bruk

Kristna traditioner präglar högtider och helgdagar. Mathållningen är baserad på kassava, matbananer och andra produkter från växtriket. La Sape är en moderörelse i Brazzaville som gjort huvudstadsborna världsända för sin klädstil.

Kongo-Brazzaville – Äldre historia

Bantufolken kongo, teke och vili vandrade på 1200- och 1300-talen in i det som i dag är Kongo-Brazzaville, och under 1400-talet bildades flera nya riken. I slutet av samma sekel började portugiser att handla med slavar från området. Omkring 400 år senare inleddes Frankrikes kolonisation av området som i början av 1900-talet blev en del av Franska Ekvatorialafrika. Efter år av brutal exploatering fick Kongo-Brazzaville självstyre 1958 och blev en självständig stat två år senare.

Kongo-Brazzaville – Modern historia

Kongo-Brazzavilles första tid som en självständig stat blev orolig, där militären flera gånger blandade sig i politiken. Från 1963 var landet en enpartistat, men i början av 1990-talet infördes flerpartidemokrati. 1979 kom Denis Sassou-Nguesso till makten. Han behöll den till 1992, då oppositionen vann både president- och parlamentsvalet. En konfliktfylld tid följde. 1997 bröt inbördeskrig ut och Sassou-Nguesso återkom samma år som president efter en kupp.

Kongo-Brazzaville – Demokrati och rättigheter

Kongo-Brazzaville är inte att betrakta som ett fritt land. Presidenten och hans närmaste krets håller ett fast grepp om såväl landets olja som den politiska makten. Pressfriheten är kraftigt begränsad och korruptionen systematisk.

Kongo-Brazzaville – Inrikespolitik och författning

President Denis Sassou-Nguesso styrte Kongo-Brazzaville sedan 1979, med undantag för fem år på 1990-talet. 1997 återtog han makten genom en kupp och har sedan kunnat sitta kvar efter en rad omstridda val. Efter att en ny författning antogs 2015 kunde han ställa upp för både en tredje och en fjärde mandatperiod som president.

FAKTA – POLITIK

Officiellt namn République du Congo/ Republiken Kongo
Statsskick republik, enhetsstat
Statschef president Denis Sassou-Nguesso (1997–)
Regeringschef premiärminister Anatole Collinet Makosso (2021–)
Viktigaste partier med mandat i senaste val PCT 111, Upads 7, UDH-Yuki 7, övriga 26 (2022)
Viktigaste partier med mandat i näst senaste val PCT 91, Upads 8 samt en rad mindre partier och 19 oberoende ledamöter (2017)
Valdeltagande runt 44 procent i parlamentsvalet 2017, knappt 68 procent i presidentvalet 2021
Kommande val presidentval 2026, parlamentsval 2027

Källor

Kongo-Brazzaville – Utrikespolitik och försvar

Frankrike är Kongo-Brazzavilles viktigaste partner i utlandet, såväl politiskt som ekonomiskt, men sedan millennieskiftet har relationen till Kina blivit allt viktigare.

FAKTA – FÖRSVAR

Armén 8 000 man (2022)
Flygvapnet 1 200 man (2022)
Flottan 800 man (2022)
Militärutgifter i andel av BNP 1,85 procent (2022)
Militärutgifter i andel av statsbudgeten 10,1 procent (2022)

Källor

Kongo-Brazzaville – Ekonomisk översikt

Kongo-Brazzaville räknas som ett av de mer utvecklade länderna i Afrika och inkomsten per person var länge relativt hög för afrikanska förhållanden, tack vare landets oljetillgångar. Det ensidiga beroendet av inkomster från olja har dock gjort ekonomin sårbar, åren 2014–2021 hade landet negativ tillväxt mycket på grund av låga världsmarknadspriser på olja.

FAKTA – EKONOMI

BNP per invånare 2 448 US dollar (2022)
BNP-tillväxt 2,8 procent (2022)
Total BNP 14 616 miljoner US dollar (2022)
Jordbrukets andel av BNP 6,5 procent (2022)
Industrins andel av BNP 36,2 procent (2022)
Service sektorns andel av BNP 48,5 procent (2022)
Inflation 3,5 procent (2022)
Statsskulden i andel av BNP 99,6 procent (2022)
Utländsskuld 6 966 miljoner US dollar (2021)
Valuta centralafrikansk franc
Varuexport 3 230 miljoner US dollar (2022)
Varuimport 3 056 miljoner US dollar (2022)
Bytesbalans 1,4 miljarder US dollar (2020)
Varuhandeln i andel av BNP 43 procent (2022)
Viktigaste exportvaror olja, fordon och transportutrustning, timmer, plywood, båtar
Största handelspartner Kina, Frankrike, Elfenbenskusten, Belgien, Togo
Mottaget bistånd per invånare 33 US dollar (2021)

Källor

Kongo-Brazzaville – Naturtillgångar, energi och miljö

Kongo-Brazzaville har stora tillgångar av i synnerhet olja och fossilgas. Det finns även andra mineraler, bland annat stora fyndigheter av högvärdig järnmalm. Landet är sårbart för klimatförändringar och har på senare år drabbats av fler svåra översvämningar än tidigare.

FAKTA – ENERGI OCH MILJÖ

Andel av befolkningen med tillgång till elektricitet 50 procent (2021)
Andel av landsbygdsbefolkningen med tillgång till elektricitet 12 procent (2021)
Utsläpp av växthusgaser totalt 19,42 miljoner ton koldioxidekvivalenter (2020)
Utsläpp av växthusgaser per invånare 3,52 ton koldioxidekvivalenter (2020)
Utsläpp av koldioxid totalt 7 154 tusen ton (2020)
Utsläpp av koldioxid per invånare 1,3 ton (2020)
Utsläpp av metangas totalt 9 957 tusen ton koldioxidekvivalenter (2020)

Källor

Kongo-Brazzaville – Jordbruk och industri

Trots goda jordar och gynnsam nederbörd är jordbruket i Kongo-Brazzaville underutvecklat. Under 2010-talet har dock jordbrukets andel av BNP ökat. Industrisektorn i Kongo-Brazzaville är liten om man inte räknar in oljeproduktionen kring hamnstaden Pointe-Noire.

FAKTA – JORDBRUK OCH INDUSTRI

Jordbrukets andel av BNP 8,5 procent (2022)
Andel av landytan som används för jordbruk 31,1 procent (2018)
Andel av landytan som är skogbevuxen 64,3 procent (2020)
Industrins andel av BNP 36,2 procent (2022)

Källor